

UDC: 327; 930.22

LBC: 63.3(2)6-6; 63.3 (2)64; 63.3(5 e)64

MJ № 420

 10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487

GREEN TRANSFORMATION IN AZERBAIJAN'S ENERGY POLICY: RENEWABLE ENERGY STRATEGY AND CLIMATE COMMITMENTS

Seyidjahan Alizada*

Shahismayil Ismayilov**

Abstract. The article provides a multifaceted analysis of the formation of Azerbaijan's "green transition" strategy in energy policy, the dynamics of renewable energy development, and the mechanisms for implementing international climate commitments. The central hypothesis states that Azerbaijan's green energy policy serves not only environmental objectives but also economic resilience, regional security, and integration into the global energy system. The study employs analysis-synthesis and comparative methods, systematically examining state programs, international agreements, statistical data, and projects of leading energy companies. The research novelty lies in interpreting the green transition as a comprehensive process that unites technological modernization, legal reforms, and diplomatic cooperation within Azerbaijan's energy policy. The findings reveal that Azerbaijan has started realizing its renewable energy potential through the expansion of hydropower, solar, and wind projects. Cooperation with foreign investors particularly Masdar and ACWA Power has strengthened technological innovation and investment attractiveness. The Law on Renewable Energy, Strategic Roadmaps, and Azerbaijan 2030 national priorities have ensured legal stability and transparency in the sector. The scientific conclusion emphasizes that Azerbaijan's green energy strategy not only diversifies the national energy mix but also reduces ecological risks, enhances competitiveness, and consolidates the country's position as a reliable partner in the global climate agenda.

Keywords: Azerbaijan, energy, "green transition", climate, international

* Academy of Public Administration under the President of the Republic of Azerbaijan, bachelor student; Baku, Azerbaijan
E-mail: elizadeseidcahan@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0007-4197-1443>

** PhD in History, Associate Professor,
Azerbaijan University of Languages, Azerbaijan University; Baku, Azerbaijan
E-mail: ismayilovshahismayil@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7441-3575>

To cite this article: Alizada, S., & Ismayilov, Sh [2025]. GREEN TRANSFORMATION IN AZERBAIJAN'S ENERGY POLICY: RENEWABLE ENERGY STRATEGY AND CLIMATE COMMITMENTS. *"Metafizika" journal*, 8(8), pp.476-487.
<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487>

Article history:
Received: 10.10.2025
Accepted: 13.11.2025
Published: 01.12.2025

УДК: 327; 930.22

ББК: 63.3(2)6-6; 63.3 (2)64; 63.3(5)64

МЖ № 420

 10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487

ЗЕЛЕНЫЙ ПЕРЕХОД В ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ АЗЕРБАЙДЖАНА: СТРАТЕГИЯ ВОЗОБНОВЛЯЕМОЙ ЭНЕРГЕТИКИ И КЛИМАТИЧЕСКИЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА

Сеидджахан Ализаде*

Шахисмаил Исмаилов**

Абстракт. В статье проводится многосторонний анализ формирования стратегии «зеленого перехода» в энергетической политике Азербайджана, динамики развития возобновляемых источников энергии и механизмов выполнения международных климатических обязательств. Основная гипотеза исследования заключается в том, что политика «зеленой энергетики» Азербайджана служит не только экологическим целям, но и экономической устойчивости, региональной безопасности и интеграции в глобальную энергетическую систему. Исследование основано на аналитико-синтетическом и сравнительном подходах; системно рассмотрены государственные программы, международные соглашения, статистические данные и проекты ведущих энергетических компаний. Научная новизна работы состоит в комплексной интерпретации «зеленого перехода» как процесса, объединяющего технологическую модернизацию, правовые реформы и дипломатическое сотрудничество в рамках энергетической политики Азербайджана. Результаты показывают, что расширение гидро-, солнечных и ветровых проектов позволило реализовать потенциал возобновляемой энергетики, а сотрудничество с Masdar и ACWA Power усилило инвестиционную привлекательность и технологическое развитие. Принятие закона «О возобновляемой энергии», стратегических дорожных карт и национальных приоритетов «Азербайджан 2030» обеспечило стабильность и прозрачность сектора. Научный вывод заключается в том, что политика Азербайджана в сфере «зеленой энергетики» способствует диверсификации энергобаланса, снижению экологических рисков, повышению конкурентоспособности экономики и укреплению роли страны как надежного партнера в глобальной климатической повестке.

Ключевые слова: Азербайджан, энергия, «зеленый переход», климат, международный

* Академия Государственного Управления При Президенте Азербайджанской Республики, студентка бакалавриата; Баку, Азербайджан

E-mail: elizadeseidcahan@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-4197-1443>

** Доктор философии по истории, доцент,

Азербайджанский Университет Языков, Азербайджанский Университет; Баку, Азербайджан

E-mail: ismayilovsahismayil@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7441-3575>

Цитировать статью: Ализаде, С., & Исмаилов, Ш. [2025]. ЗЕЛЕНЫЙ ПЕРЕХОД В ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ АЗЕРБАЙДЖАНА: СТРАТЕГИЯ ВОЗОБНОВЛЯЕМОЙ ЭНЕРГЕТИКИ И КЛИМАТИЧЕСКИЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА. Журнал «Metafizika», 8(8), с.476-487.

<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487>

История статьи:

Статья поступила в редакцию: 10.10.2025

Отправлена на доработку: 13.11.2025

Принята для печати: 01.12.2025

Copyright: © 2025 by AcademyGate Publishing. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the CC BY-NC 4.0. For details on this license, please visit

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

UOT: 327; 930.22

KBT: 63.3(2)6-6

MJ № 420

 10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487

AZƏRBAYCANIN ENERJİ SİYASƏTİNDƏ YAŞIL DÖNÜŞ: BƏRPA OLUNAN ENERJİ STRATEGİYASI VƏ İQLİM ÖHDƏLİKLƏRİ

Seyidcahan Əlizadə*

Şahismayıl İsmayilov**

Abstrakt. Məqalədə Azərbaycanın enerji siyasətində “yaşıl keçid” strategiyasının formalaşması, bərpa olunan enerji resurslarının inkişaf dinamikası və beynəlxalq iqlim öhdəliklərinin icra mexanizmləri çoxşaxəli şəkildə təhlil edilir. Araşdırmanın əsas hipotezi ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın “yaşıl enerji” siyasəti təkcə ekoloji məqsədlərə deyil, həm də iqtisadi dayanıqlığa, regional təhlükəsizliyə və qlobal enerji sisteminə inteqrasiya prosesinə xidmət edir. Tədqiqat analiz-sintez və müqayisəli təhlil metodlarına əsaslanmış, dövlət proqramları, beynəlxalq sazişlər, statistik göstəricilər və aparıcı enerji şirkətlərinin layihələri sistemli şəkildə araşdırılmışdır. Elmi yenilik ondan ibarətdir ki, məqalədə “yaşıl keçid” prosesi ilk dəfə kompleks şəkildə: enerji sektorunun texnoloji modernləşməsi, hüquqi islahatlar və diplomatik əməkdaşlıq prizmasında qiymətləndirilmişdir. Nəticələr göstərir ki, Azərbaycanın hidroenerji, günəş və külək layihələrinin genişləndirilməsi bərpa olunan enerji potensialının reallaşmasına imkan yaratmış, Masdar və ACWA Power kimi xarici şirkətlərlə əməkdaşlıq isə texnoloji yenilənmə və investisiya cəlb edilişini gücləndirmişdir. “Bərpa olunan enerji haqqında” qanun, Strateji Yol Xəritələri və “Azərbaycan 2030” milli prioritetləri enerji sektorunda hüquqi sabitlik və şəffaflıq təmin etmişdir. Elmi nəticə ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın “yaşıl enerji” siyasəti milli enerji balansının diversifikasiyasını təmin etməklə yanaşı, ekoloji riskləri azaldır, iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətini artırır və ölkənin beynəlxalq iqlim gündəliyində etibarlı tərəfdaş kimi mövqeyini möhkəmləndirir.

Açar sözlər: Azərbaycan, enerji, “yaşıl keçid”, iqlim, beynəlxalq

* Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, bakalavriat tələbəsi; Bakı, Azərbaycan

E-mail: elizadeseidcahan@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-4197-1443>

** tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Azərbaycan Dillər Universiteti, Azərbaycan Universiteti; Bakı, Azərbaycan

E-mail: ismayilovsahismayil@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7441-3575>

Məqaləyə istinad: Əlizadə, S., & İsmayilov, Ş. [2025]. AZƏRBAYCANIN ENERJİ SİYASƏTİNDƏ YAŞIL DÖNÜŞ: BƏRPA OLUNAN ENERJİ STRATEGİYASI VƏ İQLİM ÖHDƏLİKLƏRİ. *“Metafizika” jurnalı*, 8(8), səh.476-487.

<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2025.v8.i8.476-487>

Məqalənin tarixçəsi:

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 10.10.2025

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 13.11.2025

Çapa qəbul edilmişdir: 01.12.2025

Copyright: © 2025 by AcademyGate Publishing. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the CC BY-NC 4.0. For details on this license, please visit

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

1. Giriş

Enerji resursları dövlətlərin iqtisadi inkişafında, sosial rifahında və beynəlxalq münasibətlərində əsas həlledici amillərdən biri hesab olunur. XX əsrdən etibarən Azərbaycanın enerji siyasəti əsasən neft və qaz ehtiyatlarına söykənsə də, XXI əsrdə qlobal iqlim dəyişikliyi, karbon emissiyalarının azaldılması zərurəti və davamlı inkişaf hədəfləri yeni yanaşmalar tələb etmişdir. Bu kontekstdə *"yaşıl keçid"* strategiyası ölkənin enerji siyasətində prioritet istiqamətə çevrilmiş, bərpa olunan enerji resurslarının inkişafı milli və beynəlxalq səviyyədə əsas məqsədlərdən biri olmuşdur.

Mövzunun aktuallığı ondan ibarətdir ki, bərpa olunan enerji mənbələrinin tətbiqi təkcə ekoloji təhlükələrin aradan qaldırılmasına deyil, həm də iqtisadiyyatın diversifikasiyasına, enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə və Azərbaycanın beynəlxalq enerji diplomatiyasında yeni mövqelərinin formalaşmasına xidmət edir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun *"yaşıl enerji zonası"* elan olunması, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Xəzər- Aİ Yaşıl Enerji Dəhlizinin təşəbbüsü, həmçinin Masdar və ACWA Power kimi beynəlxalq şirkətlərlə həyata keçirilən layihələr Azərbaycanın bu istiqamətdə qlobal aktora çevrilməsini göstərir.

Mövcud tədqiqatlar göstərir ki, Azərbaycanın enerji siyasətində *"yaşıl keçid"* prosesi ekoloji məqsədlərlə yanaşı, iqtisadi diversifikasiya və enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə xidmət edir [Ahmadov & Khalilov, 2019]. *"Bərpa olunan enerji haqqında"* qanun və Strateji Yol Xəritələri enerji sektorunda hüquqi sabitlik və investisiya şəffaflığı yaratmışdır [Guliyev, 2021; Azizbayov, 2024]. Xarici şirkətlərlə, xüsusilə Masdar və ACWA Power ilə əməkdaşlıq texnoloji yenilənməni və beynəlxalq inteqrasiyanı sürətləndirmişdir [Nuriyev & McFerren, 2025; Mammadli & Bayramov, 2024]. Paris İqlim Sazişi çərçivəsində müəyyən edilən dekarbonizasiya hədəfləri və *"yaşıl enerji zonası"* təşəbbüsü isə Azərbaycanın qlobal iqlim gündəliyində etibarlı tərəfdaş kimi mövqeyini möhkəmləndirir [Mamedov & Qurbanov, 2024; Əliyeva, 2025; Özer, 2024].

Nəticə etibarilə, Azərbaycanın enerji siyasətində yaşıl dönüşün reallaşması ölkənin uzunmüddətli inkişaf modelinin əsas sütunlarından birinə çevrilir. Bu siyasət yalnız daxili enerji balansının şaxələndirilməsinə deyil, həm də Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda etibarlı tərəfdaş mövqeyini möhkəmləndirərək qlobal yaşıl enerji keçidinə töhfə verməsinə imkan yaradır.

2. Azərbaycanın enerji siyasətində neft və qaz resurslarının rolu və bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı

Azərbaycan uzun illər neft və qaz ehtiyatları sayəsində regional və qlobal enerji bazarında mühüm rol oynamış, bu resursların ixracı ölkənin iqtisadi inkişafının və xarici siyasətinin əsas dayacağına çevrilmişdir. Lakin iqlim dəyişikliyi, karbon emissiyalarının azaldılması və dayanıqlı inkişaf tələbləri

bərpa olunan enerji mənbələrinə keçidi zəruri etmişdir. Bu istiqamətdə Azərbaycan həm enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirməyi, iqtisadiyyatını diversifikasiya etməyi, həm də beynəlxalq öhdəliklərinə sadıq qalaraq alternativ enerji sektorunu inkişaf etdirməyi hədəfləyir. BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı və Avropa İttifaqı kimi tərəfdaşların “yaşıl enerji” layihələrinə marağı bu prosesə və texnoloji innovasiyaların tətbiqinə mühüm dəstək verir. Nəticədə, iqlim gündəliyinin global səviyyədə önə çıxması Azərbaycanın enerji diplomatiyasının “yaşıl keçid” konsepsiyası əsasında formalaşmasına gətirib çıxarmışdır.

2004-cü ildə qəbul edilmiş “Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması üzrə Dövlət Proqramı” Azərbaycanın enerji siyasətində dönüş nöqtəsi olmuşdur. Proqram bərpa olunan enerji resurslarının tətbiqini təşviq etməklə yanaşı, hidrokarbon ehtiyatlarının səmərəli idarəsini, enerji təhlükəsizliyini və ekoloji risklərin azaldılmasını hədəfləmişdir. Sənəd gələcək “yaşıl keçid” üçün institusional baza yaradaraq enerji sektorunda səmərəlilik və innovasiyaları stimullaşdırmışdır. 2009-cu ildə Azərbaycanın Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinə üzvlüyü alternativ enerji sahəsində beynəlxalq integrasiyanı və institusional islahatları sürətləndirmiş, yaradılmış Dövlət Agentliyi və onun 2012-ci ildən şirkətə çevrilməsi sahəyə daha geniş səlahiyyət və maliyyə imkanları qazandırmışdır. Bu islahatlar nəticəsində “yaşıl enerji” sektorunda möhkəm hüquqi-institusional baza formalaşmış, innovativ inkişaf və xarici investisiya üçün əlverişli mühit təmin edilmişdir [Ahmadov & Khalilov, 2019, p.1000].

Hazırda Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələri içərisində strateji baxımından ən yüksək dəyərdə resurs hidroenerjidir. Zəngin su ehtiyatları, xüsusilə dağ çaylarının potensialı hidroenerjinin enerji balansında mühüm rol oynamasına şərait yaradır. 2010-cu ildə hidroelektrik stansiyalar ölkənin elektrik tələbatının təxminən 18%-ni təmin etmiş, bu da enerji təhlükəsizliyinin və daxili sabitliyin qorunmasına əhəmiyyətli töhfə vermişdir. Hidroenerjinin tətbiqi ekoloji cəhətdən təmiz enerji istehsalı ilə yanaşı, dağlıq regionlarda iqtisadi və infrastruktur inkişafını stimullaşdırmış, nəticədə bu sahə Azərbaycanın “yaşıl enerji” strategiyasının əsas dayaqlarından birinə çevrilmişdir [Ahmadov & Khalilov, 2019, p.1000].

Külək enerjisi sektoru Azərbaycanın “yaşıl enerji” strategiyasında əsas istiqamətlərdən biridir və enerji balansının diversifikasiyası baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Dağlıq və sahil bölgələrində güclü külək axınları bu sahənin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradır. Xaçmaz, Quba və Şamaxı kimi regionlarda həyata keçirilən pilot layihələr, o cümlədən Quba Külək Elektrik Stansiyası potensialın praktiki tətbiqini göstərir. Sektorun davamlı inkişafı üçün texnoloji yeniliklər, müasir avadanlıqlar və iri həcmli investisiyalar zəruridir [Mammadova, 2025, pp.37-41]. Bu kontekstdə beynəlxalq

əməkdaşlıq xüsusi rol oynayır: Səudiyyə Ərəbistanının ACWA Power şirkəti tərəfindən Xızı-Abşeron külək stansiyasının inşası Azərbaycanın bərpa olunan enerji bazarındakı mövqeyini gücləndirir və enerji ixracında yeni imkanlar yaradır [Nuriyev & McFerren, 2025, pp.164-168].

Günəş enerjisi sektoru Azərbaycanın "yaşıl keçid" strategiyasında prioritet istiqamətdir. Ölkənin iqlim və coğrafi xüsusiyyətləri günəş enerjisi istehsalı üçün geniş imkanlar yaratsa da, yüksək ilkin sərmayə xərcləri bu sahənin inkişaf tempini məhdudlaşdırır [Ahmadov & Khalilov, 2019, p.1000]. Bununla belə, beynəlxalq əməkdaşlıq nəticəsində irəliləyişlər əldə edilmişdir: BƏƏ-nin Masdar şirkəti tərəfindən inşa edilmiş Qaradağ Günəş Stansiyası 2023-cü ildə istismara verilmiş, 2024-cü ildə BP ilə günəş enerjisi ilə bağlı layihəsi üzrə müqavilə imzalanmışdır. Bu təşəbbüslər həm texnoloji yeniliklərin, həm də xarici investisiyaların artımını stimullaşdıraraq Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinə və beynəlxalq yaşıl enerji bazarındakı mövqeyinə töhfə verir [Nuriyev & McFerren, 2025, pp.164-168].

Biokütlə enerjisi Azərbaycanın bərpa olunan enerji potensialında nəzəri mövcudluğa malik olsa da, praktiki tətbiqi məhduddur. Dövlət subsidiyalarının, vergi güzəştlərinin və hüquqi təminatların çatışmazlığı bu sahənin inkişafını ləngidir. Nəticədə, biokütlə hazırda real enerji istehsalında əhəmiyyətli paya malik deyil və sektor əsasən hidroenerji, külək və günəş resurslarına yönəlir [Ahmadov & Khalilov, 2019, p.1000].

Azərbaycanın geotermal enerji potensialı yüksək qiymətləndirilsə də, maliyyə və texniki məhdudiyyətlər genişmiqyaslı istifadəyə mane olur. İstilik mənbələri əsasən Böyük və Kiçik Qafqaz, Abşeron və Talış bölgələrində cəmləşmişdir. Quyuların qazılması üçün yüksək maliyyə tələb olunması və temperatur səviyyələrinin aşağı olması bu resursun əsasən istilik təminatında istifadəsini aktualaşdırır [Ahmadov & Khalilov, 2019, p.1000] [Aydın, 2019, pp.5-13]. Beləliklə, geotermal enerji hələ ki, məhdud paya malik olsa da, uzunmüddətli perspektivdə regional istilik təminatında və enerji balansının diversifikasiyasında əhəmiyyətli potensiala malikdir.

Azərbaycan Prezidentinin sərəncamı ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji" zonası elan edilməsi post-münaqişə dövründə regionun bərpası və sosial-iqtisadi inkişafının əsas istiqamətinə çevrilmişdir. Bu təşəbbüs ekoloji baxımdan təmiz enerji istehsalını təmin etməklə yanaşı, azad edilmiş ərazilərdə infrastrukturun bərpasına və innovativ texnologiyaların tətbiqinə şərait yaradır. "Yaşıl enerji" zonası 2030-cu ilədək bərpa olunan enerji payının artırılması strategiyasına uyğun olaraq regionun ekoloji modelə çevrilməsinə və Paris İqlim Sazişi öhdəliklərinin icrasına töhfə verir. Beləliklə, bu qərar Azərbaycanın global enerji siyasətində strateji mövqeyini möhkəmləndirən və regional integrasiyanı gücləndirən çoxşaxəli addım kimi dəyərləndirilir [Əliyeva, 2025, pp.194-196].

3.Beynəlxalq əməkdaşlıq, iqlim öhdəlikləri və enerji sahəsində institusional islahatlar

Azərbaycan Respublikası 2016-cı ildə Paris İqlim Sazişini imzalayaraq global iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətində beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında mühüm öhdəliklər götürmüşdür. Bu sənədin imzalanması ilə ölkə 1990-cı il səviyyəsi ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazları emissiyalarını ən azı 35% azaltmağı öhdəsinə götürmüş və bununla da həm milli enerji siyasətində ‘yaşıl keçid’ in reallaşdırılmasına, həm də BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə uyğun olaraq ekoloji tarazlığın qorunmasına sadıqlığını nümayiş etdirmişdir. Azərbaycan bu hədəflərə çatmaq üçün bərpa olunan enerji mənbələrinin payının artırılmasını, enerji səmərəliliyinin yüksəldilməsini və alternativ enerji layihələrinə genişmiqyaslı investisiyaların cəlb edilməsini strateji prioritetlər kimi müəyyənləşdirmişdir [Mamedov & Qurbanov, 2024, pp.143-144].

Azərbaycan 2030-cu ilə qədər karbon emissiyalarını 1990-cı il səviyyəsi ilə müqayisədə 35%, 2050-ci ilə qədər isə 40% azaltmağı hədəfləyir və azad olunmuş ərazilərdə sıfır emissiyalı zona yaratmağı planlaşdırır. Azərbaycan həmçinin 2030-cu ilə qədər quraşdırılmış ümumi enerji gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payını 17%-dən 30%-ə qaldırmağı nəzərdə tutur. Bu məqsədə çatmaq üçün hökumət 2020-ci ilin əvvəlində külək və günəş elektrik stansiyalarının tikintisinə dair müqavilələr imzalamış, həmçinin bərpa olunan enerjiden istifadənin təşviqi üçün qanunvericilik aktları qəbul etmişdir. Elektrik enerjisi istehsalında təbii qazdan istifadənin azalması və bərpa olunan resurslardan istifadənin artması Azərbaycanın dekarbonizasiya hədəflərinə çatması üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır [Özer, 2024, pp.1359-1364].

2016-cı ildə qəbul edilmiş “Kommunal xidmətlərin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi” Azərbaycanın uzunmüddətli enerji strategiyasının əsas istiqamətlərini müəyyən etmişdir. Sənəd bərpa olunan enerji mənbələrinin təşviqini, onların enerji şəbəkəsinə integrasiyasını və təmiz enerji texnologiyalarına investisiyaların prioritetləşdirilməsini nəzərdə tutur, həmçinin beynəlxalq tərəfdaşlıqların və innovativ yanaşmaların tətbiqini təşviq edir [Azizbayov, 2024, pp.130-131]. Bununla yanaşı “Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi İnkişafa dair Milli Prioritetlər” sənədi ölkənin uzunmüddətli inkişaf strategiyasını müəyyən edərək beynəlxalq öhdəliklərə sadıqlığını təsdiqləyir. BMT-nin 2030-cu il Dayanıqlı İnkişaf Gündəliyi ilə uyğunlaşdırılmış bu proqram ekoloji davamlılıq, resursların səmərəli istifadəsi və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəni prioritetləşdirir. Bu sənəd bərpa olunan enerji payının artırılması, emissiyaların azaldılması və enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində strateji çərçivə formalaşdırır. Beləliklə, bu sənəd ölkənin “yaşıl keçid” prosesinə institusional və praktiki integrasiyasını təmin edən mühüm dövlət proqramıdır [Azizbayov, 2024, pp.130-131].

2016-cı ildə təsdiqlənmiş “Milli iqtisadiyyat və əsas sektorlar üzrə Strateji Yol Xəritələri” Azərbaycanın uzunmüddətli inkişaf vizyonunu müəyyən edən əsas proqram sənədi olmuşdur. Bu xəritələr iqtisadiyyatın on bir istiqaməti üzrə qısa, orta və uzunmüddətli hədəfləri müəyyənləşdirmiş, bərpa olunan enerji sektorunu dövlət siyasətinin prioritetlərindən biri kimi önə çıxarmışdır. Yanaşma enerji istehsalında diversifikasiyanı və alternativ resursların səmərəli istifadəsini təmin etməklə yanaşı, Azərbaycanın qlobal ekoloji çağırışlara cavab verən dayanıqlı iqtisadi model qurmaq iradəsini ifadə etmişdir. 2019-cu il 29 may tarixli Prezident Sərəncamı energetika sektorunda islahatları sürətləndirərək “Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” qanun layihəsinin hazırlanmasına hüquqi əsas yaratmış, 2021-ci ildə qəbul edilmiş həmin qanun isə alternativ enerji sahəsində möhkəm hüquqi baza formalaşdıraraq xarici investisiyaların cəlbini təmin etmişdir [Guliyev, 2021, pp.8-10].

2021-ci ildə qəbul edilmiş “Bərpa olunan enerji haqqında” qanun Azərbaycanın enerji siyasətində institusional islahatların əsas mərhələsini təşkil etmişdir. Sənəd bərpa olunan enerji üçün möhkəm hüquqi baza yaradaraq xarici və yerli investisiyaların cəlbini, sabit və şəffaf investisiya mühitinin formalaşmasını təmin edir. Qanunda sabit tariflər, uzunmüddətli enerji alqı-satqı müqavilələri və tender mexanizmləri kimi alətlər layihələrin kommersiya cəlbədiciliyini artırır, maliyyə risklərini azaldır və bazarın dayanıqlılığını gücləndirir. Eyni zamanda şəbəkəyə qoşulmada prioritet hüququ və torpaq icarəsi təminatı kimi güzəştlər investor marağını stimullaşdırır. Beynəlxalq təcrübəyə uyğun bu mexanizmlər Azərbaycanın “yaşıl enerji” strategiyasının reallaşmasında mühüm rol oynayaraq ölkəni etibarlı və uzunmüddətli tərəfdaş kimi möhkəmləndirir [Nuriyev & McFerren, 2025, pp.164-168].

Azərbaycan beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində iri miqyaslı bərpa olunan enerji layihələrinə start vermiş, bu isə enerji sektorunun diversifikasiyasını təmin etməklə yanaşı, ölkənin qlobal “yaşıl keçid” prosesində etibarlı tərəfdaş mövqeyini gücləndirmişdir. Ən mühüm istiqamətlərdən biri BƏƏ-nin “Masdar” şirkəti ilə əməkdaşlıqdır; razılaşmaya əsasən ilkin mərhələdə quruda günəş və külək, növbəti mərhələdə isə yaşıl hidrogen komplekslərinin inkişafı planlaşdırılır. Bu təşəbbüslər enerji ixracında yeni imkanlar açaraq texnoloji innovasiyalar və dekarbonizasiya məqsədlərinə töhfə verir. Azərbaycan həmçinin BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı, Aİ ölkələri və Çin kimi tərəfdaşlarla imzaladığı müqavilələr vasitəsilə beynəlxalq yaşıl enerji bazarına inteqrasiyasını gücləndirir; bu layihələr 2030-cu ilədək bərpa olunan mənbələrin payını artırmaq, regional enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirmək və “yaşıl diplomatiya”-nı enerji siyasətinin əsas istiqamətinə çevirmək məqsədinə xidmət edir [Nuriyev & McFerren, 2025, pp.164-168].

2021-ci ilin may ayında Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi ilə Yaponiyanın TEPCO şirkəti arasında imzalanmış saziş ölkənin enerji siyasətində strateji dönüş nöqtələrindən biri hesab olunur. Bu sazişin başlıca məqsədi işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ‘yaşıl enerji’ zonası formalaşdırmaqla regionu 2050-ci ilə qədər tamamilə bərpa olunan enerji mənbələrinə əsaslanan ekoloji təmiz məkana çevirməkdir. Sözügedən təşəbbüs yalnız milli enerji balansında alternativ resursların payının artırılmasına deyil, həm də karbon dioksid emissiyalarının 40% azaldılmasına yönəlmişdir. Bu proses Azərbaycanın Paris İqlim Sazişi çərçivəsində üzərinə götürdüyü öhdəliklərin icrasını dəstəkləməklə yanaşı, ölkənin beynəlxalq miqyasda yaşıl enerji diplomatiyasının güclənməsinə, texnoloji yeniliklərin tətbiqinə və xarici investisiyaların cəlb olunmasına mühüm töhfə verməkdədir [Mamedov & Qurbanov, 2024, pp.143-144].

Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula fon der Leyen tərəfindən imzalanmış Anlaşma Memorandumu bərpa olunan enerji sahəsində əməkdaşlığın genişlənməsini təmin edərək Azərbaycanın enerji diplomatiyasında yeni mərhələ açmışdır. 2024-cü il 1 martda Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi ilə WindEurope arasında imzalanmış saziş külək enerjisi sənayesinin inkişafını və istehsal olunacaq yaşıl enerjinin Xəzər–Aİ Yaşıl Enerji Dəhlizi vasitəsilə Avropa İttifaqına ixracını nəzərdə tutur. Bu təşəbbüs Azərbaycanın enerji bazarındakı mövqeyini möhkəmləndirməklə yanaşı, onun Avropa enerji sisteminə inteqrasiyasını sürətləndirir. Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstanla imzalanmış razılaşmalar regional enerji təhlükəsizliyini və infrastruktur modernləşməsini gücləndirir, 2024-cü ilin mayında Daşkənddə Qazaxıstan və Özbəkistanla bağlanmış memorandum isə yaşıl enerjinin Trans-Xəzər və Orta Dəhliz vasitəsilə Avropaya çatdırılmasını hədəfləyir. Bu əməkdaşlıqlar region ölkələri arasında texnoloji və iqtisadi inteqrasiyanı dərinləşdirir, Xəzər dənizinin dibi ilə planlaşdırılan enerji və fiber optik xətləri isə enerji və rəqəmsal şəbəkələrin qarşılıqlı əlaqəsini gücləndirir. Beləliklə, Azərbaycan regional və global miqyasda yaşıl enerji dəhlizlərinin təşəbbüskarı və etibarlı tərəfdaşı kimi mövqeyini gücləndirmişdir [Mammadli & Bayramov, 2024, pp.18-23].

Azərbaycanın enerji siyasəti son onilliklərdə “yaşıl keçid” strategiyası əsasında formalaşaraq bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı, ekoloji dayanıqlılıq və beynəlxalq iqlim öhdəliklərinin icrası istiqamətində mühüm nəticələr əldə etmişdir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun “yaşıl enerji” zonası elan edilməsi, Xəzər– Aİ Yaşıl Enerji Dəhlizi və digər təşəbbüslər enerji diplomatiyasının strateji istiqamətlərini müəyyənləşdirmişdir.

4.Nəticə

Azərbaycanın enerji siyasətində “yaşıl keçid” konsepsiyası son illərdə strateji istiqamət kimi formalaşmış və ölkənin həm daxili, həm də xarici

siyasətində prioritet mövqeyə yüksəlmişdir. Neft və qaz resurslarının uzunmüddətli üstünlüyünə baxmayaraq bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı ekoloji dayanıqlığın təmin olunması, enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi və iqtisadiyyatın diversifikasiyası baxımından zəruri addım kimi çıxış edir.

Azərbaycanın hidroenerji, günəş və külək sahəsində həyata keçirdiyi layihələr, həmçinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji zonası" elan edilməsi ölkənin alternativ enerji potensialının reallaşdırılmasına mühüm töhfə verir. Bu proses beynəlxalq əməkdaşlıq, xüsusən də Avropa İttifaqı və aparıcı enerji şirkətləri ilə imzalanan razılaşmalar vasitəsilə daha da sürətlənmişdir.

Eyni zamanda Paris İqlim Sazişi çərçivəsində götürülmüş öhdəliklər, "Bərpa olunan enerji haqqında" qanun və Strateji Yol Xəritələri Azərbaycanın bərpa olunan enerji və iqlim məsələləri üzrə hüquqi-institusional bazasının güclənməsini təmin etmişdir.

Beləliklə, Azərbaycanın enerji siyasətində yaşıl dönüş təkcə ekoloji çağırışlara cavab vermək deyil, həm də regional və global enerji diplomatiyasında strateji mövqelərin möhkəmləndirilməsi, dayanıqlı iqtisadi modelin qurulması və gələcək nəsillərə daha təmiz enerji mühitinin ötürülməsi baxımından əhəmiyyətli tarixi mərhələ kimi dəyərləndirilə bilər.

5.ƏDƏBİYYAT

1. Ahmadov, E., & Khalilov, T. (2019). Azerbaijan from inclusive and innovative to green economy. In *37th International Scientific Conference on Economic and Social Development – "Socio Economic Problems of Sustainable Development"* (pp. 989-1002). Baku.
2. Aydin, U. (2019). *Energy insecurity and renewable energy sources: Prospects and challenges for Azerbaijan*. Tokyo.
3. Azizbayov, E. M. (2024). COP29 and Azerbaijan: Digital technologies and green energy in global climate governance. *International Journal of Humanities and Social Development Research*.
4. Əliyeva, Z. (2025). Azərbaycanın yaşıl enerji strategiyası. *Elmi Tədqiqat Beynəlxalq Elmi Jurnal*, 5(4), 193-196.
5. Guliyev, F. (2021). *Monitoring Energy Transitions in Eurasia (Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Ukraine): Analysis and Policy Implications Final Report*.
6. Mamedov, Z. F., & Qurbanov, S. (2024). Towards sustainable energy: Azerbaijan in a global context. In *109th International Scientific Conference on Economic and Social Development – "Green Economy & Sustainable Development"* (pp. 141-146). Cakovec.

7. Mammadli, S., & Bayramov, T. (2024). Current status-quo of Azerbaijan renewable energy and possible cooperation with EU. *Regional and Business Studies*, 16(1), 15-25.
8. Mammadova, S. F. (2025). Azerbaijan's position in the green energy sector and future perspectives. *Caspian Journal of Applied Mathematics, Ecology and Economics*, 13(1), 36-42.
9. Nuriyev, R. E., & McFerren, C. J. (2025). The Current state of the gas industry and the emerging green energy sector in Azerbaijan. *SOCAR Proceedings* (pp. 159-170).
10. Özer, S. A. (2024). Energy transition in Azerbaijan: Advantages of system value analysis and strategic role of the global climate actors. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 11(4), 1349-1371.

REFERENCES

1. Ahmadov, E., & Khalilov, T. (2019). Azerbaijan from inclusive and innovative to green economy. In *37th International Scientific Conference on Economic and Social Development – "Socio Economic Problems of Sustainable Development"* (pp. 989-1002). Baku. (in English)
2. Aydin, U. (2019). *Energy insecurity and renewable energy sources: Prospects and challenges for Azerbaijan*. Tokyo. (in English)
3. Azizbayov, E. M. (2024). COP29 and Azerbaijan: Digital technologies and green energy in global climate governance. *International Journal of Humanities and Social Development Research*. (in English)
4. Aliyeva, Z. (2025). Azerbaijan's green energy strategy. *Elmi Tedqiqat Beynelxalq Elmi Jurnal*, 5(4), 193-196. (in Azerbaijani)
5. Guliyev, F. (2021). *Monitoring Energy Transitions in Eurasia (Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Ukraine): Analysis and Policy Implications Final Report*. (in English)
6. Mamedov, Z. F., & Gurbanov, S. (2024). Towards sustainable energy: Azerbaijan in a global context. In *109th International Scientific Conference on Economic and Social Development – "Green Economy & Sustainable Development"* (pp. 141-146). Cakovec. (in English)
7. Mammadli, S., & Bayramov, T. (2024). Current status-quo of Azerbaijan renewable energy and possible cooperation with EU. *Regional and Business Studies*, 16(1), 15-25. (in English)
8. Mammadova, S. F. (2025). Azerbaijan's position in the green energy sector and future perspectives. *Caspian Journal of Applied Mathematics, Ecology and Economics*, 13(1), 36-42. (in English)

9. Nuriyev, R. E., & McFerren, C. J. (2025). The current state of the gas industry and the emerging green energy sector in Azerbaijan. *SOCAR Proceedings* (pp. 159-170). (in English)
10. Ozer, S. A. (2024). Energy transition in Azerbaijan: Advantages of system value analysis and strategic role of the global climate actors. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 11(4), 1349-1371. (in English)